שליח „העולם הזה" בגרמניה משתתף במיבצע דרמאתי של הבולשת הגרמנית

„יצאתי ליצוד נאצי!"

ד הרנו ב„פורשה" הפתוחה. לידי, אר־חז בהגה של מכונית־המירוץ האיטל־קית, ישב אחד ממפקדי מדור הבילוש של הבל באדן, גרמניה המערבית. אחרינו נסעו שתי פורשה נוספות של המשטרה הגרמנית, ומכונית ב. מ. וו. גדולה, אף היא צבועה בלבן משטרתי. מטרתנו: תפיסתו ומעצרו של ד"ר גרהרד שומכר, לשעבר רופא־שיניים במחנות הריכוז הנאציים בפולין.

כיצד הגעתי להשתתף במצוד זה? הגר־מנים אינם איהבים לצרף נתינים זרים למיבצעים כאלה. ובכל זאת...

★ ★ ★

מר שילה הנורא

ב יום זה לפני שבוע ימים, במינכן. ישבתי בשעות הערב בבית אורחים (כפי שנקראים שם בתי קפה מסויימים) ו־אכלתי את ארוחת הערב שלי. כאשר נכנס צעיר לבוש חליפה בוורית היה בית־הקפה מלא עד אפס מקום. מבטו נפל על שול־חני הקטן והוא ניגש ללא היסוס וביקש להתיישב מולי. הדבר נהוג בבתי־הקפה הללו. כאשר היה כבר שקוע באכילה הביט במיקרה על דש חליפתי ונתקל בדגלון הקטן התקוע בו. „מה זה, אדוני?" שאל ללא קידומת.

„אינך יודע, אדוני?" עניתי כמשתומם, „זה דגלה של מדינת ישראל."

הוא התקשה לבלוע את סטייק החזיר ש־הזמין ושעלה בודאי ששה־שבעה מארקים. לבסוף התגבר על מבוכתו. „אנחנו כאן תופסים רוצחים רבים, אתה יודע?" פנה אלי. הנעתי בראשי. „אבא שלי, למשל, סיפר לי איך תפסו במקרה את ארליך ארלינגר* זה היה לגמרי במקרה. למעשה בא שוחר־נקם אחד והלשין על האיש. הוא נעצר בדיוק כשהיה במיטה עם אשתו..."

הבחיר התחיל לעניין אותי מאוד. אחרי כמה שאלות הגעתי למסקנה, כי המקריות היא לפעמים דבר נפלא. הסתבר שאביו של הצעיר — שבשמו לא אנקוב — הוא קצין משטרה. ולא זו בלבד, אלא משרת במחלקה המטפלת באזור בחריה בתפיסתם של פושעי מלחמה.

נפגשתי עם האיש ולאחר מספר בקבוקי בירה האהובה כל כך על הגרמנים, רמז לי, כי במדינה הגרמנית השכנה, מדינת באדן־ווירטנברג, עומד להיערך מיבצע ל־תפיסתו של רופא ממחלקת העינויים של הגסטאפו, שעינה והמית רבים בתקופת 45־1943. שם האיש: ד"ר גרהרד שומכר והוא חי כיום טוב מאוד בבאדן־באדן ו־נחשב לאחד מטובי רופאי־השיניים בעיר־הקייט העשירה. עליתי על האכספרס ה־ראשון לשטוטגרט ומשם מיהרתי לעיירה הקרובה, לודוויגסבורג.

בלודוויגסבורג ישנו בית־סוהר. באחד מ־אגפיו שוכנת מחלקה שכולה משרדים. זוהי מחלקת ציידי הנאצים. שם מרוכזים כל אותם מיליונים של ניירות, הוכחות, פקודות מאסר, צילומים וכל מה שדרוש לתפיסתם של פושעי המלחמה והעמדתם למשפט. קיבל אתי מפקד ומנהל המרכז, מר שילה. זה מספיק. כי אם תאמר בגרמניה „מר שילה" ועל ידך יימצא נאצי, הוא ירים את רגליו וייעלם. כי מר שילה הפך לאדם המפחיד ביותר את הנאצים כיום, והאדם השנוא עליהם ביותר.

סיפרתי לו ישר מה אני רוצה. הוא חייך, לחץ על פעמון והזמין באדיבות מהפקידה החיננית שנכנסה תיק מס'..... לאחר שגמר לעלעל בו הפליט „כן" צרוד, הרים את השפופרת והזמין את מרכז המשטרה בקרלס־רוהה: „הלו, יה. אבקש את קרי־מינל אינספקטור פונקה... הלו, הלו, פונ־קה? גוטן־טאג. כאן שילה. שמע, אני שולח אליך מכר שלי, עתונאי. כן, מישראל, כיצד ניחשת? הה הה. כן, אם תוכל, שתף אותו במבצע הקרוב, גוט? כן, אני אודה לך. אינני חושב שהוא עלול להפריע, להי־פך — טוב שיראה כיצד עובדים אצלנו... יה. אלסו אני מאיד אסיר תודה לך... איף־ווידר־זיין."

★ ★ ★

מזמחיותו של הדוקטור

את קרימינל־אינספקטור קלאוס פונקה פגשתי במזנון ברחוב קייסר הראשי של קרלס־רוהה. גבר גבה קומה ובלונדי, הנראה צעיר מ־35 שנותיו, רזק, עליז, אוהב נשים, זריז, אנטי־נאצי, חריף ואוהב פרסומת. הוא הזמיני לביא למחרת אל משרדו, בשעה אתת בצהרים. דייקתי. פונקה ישב ליד שולחן־הכתיבה שלו, ה־עמוס ניירות ושלושה טלפונים. מקטירנו היה מונח על כיסא ויכולתי לראות כי הוא חוגר על גופו העליון חגור קל ועליו תלוי אקדח וולטר גרמני.

פונקה שאל אם אני מוכן, כי יוצאים לבאדן־באדן בעוד שעתיים. עברתי לדום קונדסי והודעתי כי אני מוכן. לאחר זאת שאל אם יש לי מצלמה. הוצאתי מכיס פנימי את המינוכס הזעירה והוא הושיט אלי את ידו: „לצלם אסור. זאת תוכל רק אחרי אישור מגבוה, וזה לא תספיק לקבל היום. אבקש להשאיר את המצלמה כאן." לא היתה לי ברירה, נתתיה לו. לאחר זאת שאל אם אני מזויין, ואמר שזאת אני יכול להחזיק אצלי. לא הייתי מזויין. השעה היתה לפני ארבע. פונקה נתן לפיקודיו את ההוראות האחרונות. יצאנו לעבר באדן־באדן, כשאני במכוניתו.

ד"ר גרהרד שומכר (62), לא היה מוכר ביותר ברשימת פושעי המלחמה המבו־קשים. הוא היה מאותם אנשים, שכאשר הפכו ל־משהו באותם ימים, ידעו להסתיר את זהותם ולא אהבו לפרסם את מעשיהם. מי יודע? יתכן שחזו את הסיוף וידעו מה צפוי לאנשים מסוגם? בכל אופן, טיב מעשיו של שומכר נתגלה רק במקרה, לפני כשנתיים. היו אלה מספר נשות ס.ס., שעבדו כאסיס־טנטיות לרופאים שונים באותו זמן. הן נעצרו ומשפטן ייערך רק עתה בקרלס־רוהה, יחד עם שמונה פושעי ס.ס. אחרים. נשים אלו רמזו על שומכר ולאחר חקירות מפר־כות נוספות הוחל בחיפושים קדחתניים אחרי המבוקש. איש לא העלה על דעתו לחפשו בגרמניה גופה. אילו היה כך, היה האיש נתפס כעביר יוביים. כי הוא חי בגלוי ובעושר בבאדן־באדן.

בגסטאפו היו נהוגים עינויים שונים. שו־מכר היה ממונה על העינויים בפה: היינו, „מספל" בשיניים. עבודתו היתה פשוטה: הוא היה עוקר שיני אסירים־נחקרים, ללא הרדמה. את הלקוח היה מושיב על כיסא, כפות בידיו ורגליו, והיה מאריך את ה־עינוי ככל האפשר, במכשירים המכאיבים ביותר. נוסף לכך, היה לא פעם מכה ב־עצמו בקורבנות, אונס אסירות ובערב חוזר אל אשתו, איתה נשא בשנת 1944, כשהוא הבעל הנקי והאהוב. שני ילדיו — בת בגיל 18 ובן בגיל 9 — לא ידעו על מעשיו של אבא באותם זמנים.

★ ★ ★

המאהב יוצא

ש רש דקות אחרי חמש נכנסנו ל־שלוש שטראסה, בו התגורר שומכר. הבית היה מסומן במספר 26: קטן, לבן ונאה, עם גינת פרחים בחזיתו. אור אחד ביצבץ מחלונו העליון של הבית. היה זה יום שהחשיך מוקדם מאוד. בחוץ ירד גשם שוטף והקור היה שתי מעלות בלבד מעל לאפס. המכוניות נעצרו בזו אחר זו, בשקט מפליא. שום רעש לא הוקם כאשר יצאנו כולנו מהרכב. הדלתות נסגרו בשקט. פונ־קה סימן לסמליו להקיף את הבית. אותי שאל אם אני רוצה להישאר בחוץ, כי אין לעילם לדעת מה עלול להפתיע. עמדתי על כך שאכנס.

פונקה בראש, אחריו קצין במדים, אני ושני שוטרים עם תת־מקלעים מאחורי, פנינו אל הכניסה. לפתע נפתחה הדלת הראשית וצעיר עטוף־מעיל יצא במהירות. כאשר ראה את המדים נבהל מאוד, הפליט „גוטן־טאג" ונעלם. פונקה חייך: „זה המאהב. אם כן, הקרבן אינו בבית כרגע..." פ נקה עקב הרבה אחרי המתרחש בבית זה, אם הוא כבר ידע שלאשת שומכר, הצעירה מבעלה בעשרים שנה, יש מאהב.

הייתי סקרן לדעת, מה יעשה פונקה כעת. התשובה לא איחרה לבוא: „אנו נחכה ל־ידידנו בביתו על ספל קפה או בירה..." חיכינו שתי דקות מלאות עד שנפתחה ה־דלת לקול צלצולינו, ובפתח עמדה אשה כבת 40 ויפה מאוד עדיין. הבנתי את המאהב.

פונקה: „ערב טוב גנדיגה־פראו, האם ה־דוקטור בבית? אנו מהמשטרה ויש לנו אליו פציינט."

האשה: „לא, אני מצטערת, אך הוא הלך לבריזג' ויחזור מאוחר..."

היא מאוד רצתה כי נעזוב את המקום, אך לא פונקה: „אם כן, הגברת, אנו נחכה לבעלך בבית, אם אין את מתנגדת... הענין אינו סיבל דיחוי..." נכנסנו. האשה לא שאלה יותר, לא הוציאה הגה, רק הגי־שה קפה בשקט. חוץ מהימהומים מפה זה או אחר, או מבטים משועממים המקיפים את הדירה המרוחחת, לא הפליט איש במשך השעתיים הבאות הגה. הציפיה הפכה משע־ממת. פונקה יצא פעמים מספר לאנשיו בחוץ, ציוה כי ישגיחו לבל יצא או יכנס איש לבית, חוץ מאשר בדלת הראשית. היתה סכנה כי מישהו יצליח להזהיר את הדוקטור ואז תימשך הציפיה עד ששערו־תיני תאפרנה. יחד עם זאת, לא היה בטוח כי האשה יודעת לשם מה בדיוק באנו.

★ ★ ★

חבילה שחורה במזוודה

ד חלטנו לראות בינתיים מה מכיל הבית היפה הזה. אמרתי זאת לפונקה שהיסס תחילה, אך אחר כך אמר: „בסדר, אבל הזהר," ותוך כדי כך הרגשתי שהוא מכניס משהו כבד לכיס מעיל החורף שלי. רק כאשר עליתי במדרגות והכנסתי את ידי לכיס, הרגשתי שאני אוחז בידית הקרה של אקדח.

הקומה הראשונה כללה שני חדרי־שינה ואמבטיה. למטה מצאתי טרקלין קטן. היה בו שולחן נמוך ומודרני, בר קטן עם כל מיני משקאות יקרים ופסנתר כנף. כל בני המשפחה, כולל הדוקטור, מנגנים. הם אהבו מוסיקה, הרוצחים שלנו. כאשר יצאתי מ־הטרקלין נזכרתי בבניה של הבית. ידעתי כי לבתים מסוג זה יש גם עליית־גג, כיוון שהגג היה משופע. עליתי שוב למעלה ואכן מצאתי את ארבע המדרגות שהסתתרו מאחורי דלת קטנה ושהובילו אותי לעליית־הגג הקטנה.

האשה ראתה אותי ומיהרה לעברי. עיני נתקלו במזוודה ענקית, נעולה היטב. הח־לטתי כי מזוודה זו יש לפתוח. קרצתי מהר ובקול רם: „פונקה!" הוא עלה בריצה. הצבעתי על המזוודה הגדולה: „משהו אומר לי שיש לפתוח את זה, ותפלח לי על שאני מתערב בתפקידך..." האשה עמדה כשאגרופיה הקטנים קפוצים בחזקה: „אין... אין... כאן מה למצוא, אדונים. אלה הם בגדים ישנים שרציתי פעם למכור ולא הצלחתי... אני באמת לא מכתירה שום דבר..."

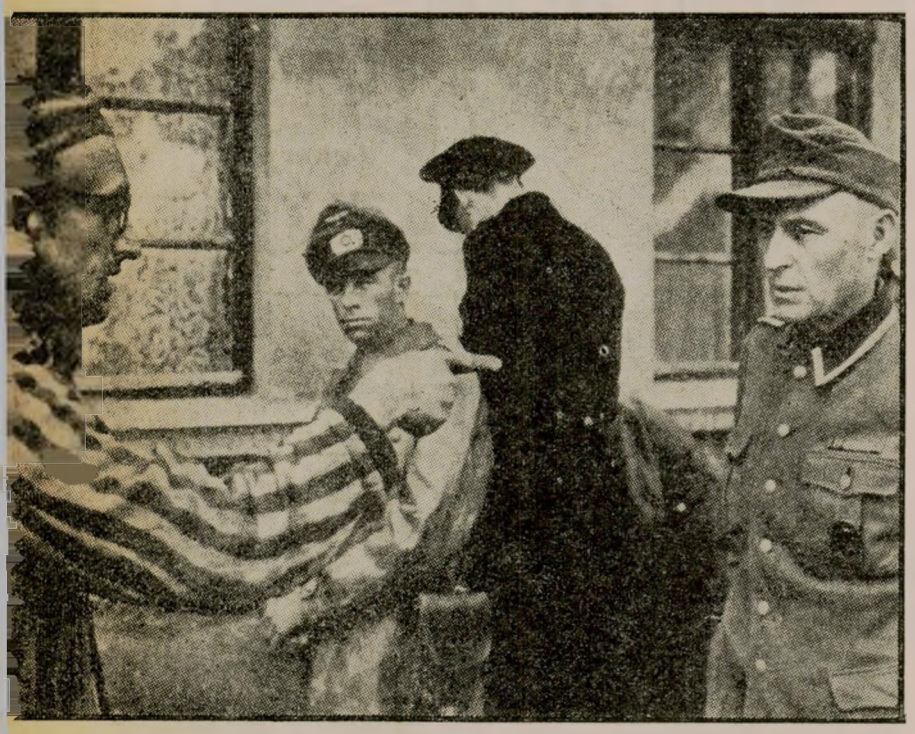

ראשית הצייד

מתוארת בחיים מצביע על אחד ממעניו, במדי הס.ס. ממחנות בצילום זה של הצבא האמריקאי, באחד ההשמדה, מיד אחרי השיחרור. יהודי שנותר כיום נעשה ציד הנאצים מסובך וקשה ביותר.

פונקה כבר עבד על המזוודה באולרו הגדול, בעל הלהבים השונים. כאשר נפ־תחה בחריקה, מצאנו בה חבילה עטופה בניר שחור. הסרנו את הניר ונעשה לנו שחור בעיניים. החבילה הכילה מדים נקיים אך ישנים של רב־סרן (שטורמבאנפירר) ס.ס., על כל האביזרים. אפילו הפרבלום החלוד לא חסר שם. אחזתי את כל ה־„גרנוטרה" בידי, כאשר הקצין שנשאר למטה קרא לנו. ירדנו במהירות — אני אוחז את המדים ופונקה גורר אחריו את האשה ההיסטרית.

למטה, על המפתן, עמד גבר כסוף־שיער, שהחזיק בידו מגבעת שחורה. הגבר היה מכוער; פני רוצח ממש: קמטים, צלקות ושיניים רקובות. עיניו נתקלו בעיני. ראיתי את החלחלה במבטו, כאשר ראה מה שהח־זקתי בידי. שומכר הבין. הוא לא ניסה אף רגע לעמוד נגדנו. לאחר דממה דקה צנח ראשו על חזהו והיא מילמל לאשתו: „גיזלה, שמרי על הילדים... אני... אבוד..."

פונקה העלה על פרקי ידיו אזיקים מ־פלדה בהירה וכולנו עזבנו את הבית. הפו־שע הוכנס לב.מ.וו. הגדול ופונקה ואני ב־פורשה שלו. את כל הדרך עד קרלס־רוהה נסענו בשתיקה. את מדי ה־ס.ס. החזקתי על ברכי. במטה, כאשר מסרתי את המדים לידיו של פונקה, הביט בהם ובי, ואמר: „ד"ר באואר יודה לך על ענין המדים. אלה הם הוכחה חשובה במשפט."

מאת **גדעון ברלי**

---

*שטורמבאנפירר לשעבר, שמשפטו מת קייפ עתה בבית־הדין של קרלס־רוהה. הוא נאשם ברצח אלפיים יהודים בהיותו מפקד של איינזצגרופן.